

Onderzoek Besparen en verduurzamen warmtegebruik

De opgave

In de transitie naar een duurzame energievoorziening liggen er in de Zuidelijke Randstad grote kansen voor het inzetten van restwarmte en duurzame warmte. Daarnaast zijn grote delen van de Zuidelijke Randstad op de lange termijn geschikt voor de toepassing van geothermie. Warmte maakt het grootste deel uit van het energieverbruik in Nederland. Doel is toewerken naar een maximale besparing en verduurzaming van het warmte- en koudegebruik in Zuid-Holland. Op termijn moet in de Zuidelijke Randstad een 'warmterotonde' ontstaan waarlangs warmte tussen vele vragers en aanbieders wordt uitgewisseld. Ondertussen worden leerpunten verzameld en benut voor elders in Nederland.

Aanpak

Om de transitie van gasverwarming naar andere vormen van warmte zich tussen nu en 2050 te laten voltrekken worden de volgende acties uitgezet samen met onze partners:

- Het toewerken naar een hoofdinfrastructuur voor warmte, waarbij een open markt uitgangspunt is;
- Inspanning voor financiering van de aanleg van de warmte-infrastructuur door inzet van het provinciaal warmte participatie fonds;
- Faciliteren van lokale warmtenetten (*stand alone*) die niet rendabel op de warmterotonde zijn aan te sluiten;
- Stimuleren van innovatieve toepassingen van warmte zoals energieopslag, warmte meermaals benutten op verschillende temperaturen door slim te cascaderen;
- Bevorderen van en lobbyen voor concurrentie tussen warmteaanbieders via een warmtemarktplaats;
- Het verder doorontwikkelen van energiekansenkaarten, zodat aan de vraagzijde voor Regio's en gemeenten in beeld kan worden gebracht welke gebieden geschikt zijn voor warmtelevering, en waar een andere verwarmingsoptie de voorkeur verdient (zie energievisie en uitvoeringsstrategie);
- Uitbreiden van het aantal restwarmtebronnen (nu 2: AVR en HVC) en aardwarmtebronnen (nu 10)

- Warmtelevering binnen stedelijk gebied moet aantrekkelijker worden gemaakt voor potentiële gebruikers onder meer door het afschaffen van één-op-één afhankelijkheden en onderlinge verplichtingen in de warmtemarkt;
- Werken aan het verbeteren van de propositie aan de vraagzijde, bv in samenwerking met partijen zoals woningcorporaties.

Betrokken partijen

Ministeries van BZK, EZK en IenW, provincie Zuid-Holland, gemeenten Rotterdam, Den Haag, Delft, Westland, Schiedam, Leiden, Drechtsteden, Alphen a/d Rijn, Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk, Havenbedrijf, Eneco, Gasunie, HVC, Westland Infra, Warmtebedrijf Rotterdam, e.a.

Resultaat:

- De potentie voor geothermie in zuid-holland is nader in kaart gebracht, naar verwachting kan 20 – 40 PJ aardwarmte gewonnen worden;
- Om dit aardwarmte potentieel veilig, verantwoord en optimaal te benutten is in november 2017 de geothermie-alliantie opgericht (pzh, ebn, hvc, hydreco geomec, eneco, gemeente westland en dutch association of geothermal operators)
- het provinciaal warmteplan Anders Verwarmen is opgeleverd, waarin de besparing en verduurzaming voor 2020 en richting 2050 verder uitgewerkt is;
- Maart 2017 warmte-alliantie (pzh, gasunie, eneco, havenbedrijf rotterdam en warmte bedrijf rotterdam) opgericht en wordt re gewerkt aan het realiseren van een open hoofd warmtetransportnet voor een betaalbare, betrouwbare CO2 arme warmtevoorziening. Onlangs is gestart met het uitwerken van een marktmodel (greendeal met ministerie van EZK)
- Begin 2018 zijn in de zuid-hollandse regio's transitie proces adviseurs gestart die gemeenten adviseren bij de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving en het opstellen van de gementelijke energietransitieplannen

Komende tijd wordt er verder gewerkt binnen de allianties om stappen te maken naar realisatie van een hoofdinfrasruuctuur voor warmte, het versnellen van het benutten van geothermie en lokaal inzet van warmte. Daarnaast zal aandacht besteed worden aan nader onderzoek naar benutten van hoge temperatuur energie opslag en verdere optimalisaties in warmtenetten.

Nadere actuele informatie

Contactpersoon regio:

Gerdien Priester, provincie Zuid-Holland, 070 4418036, g.priester@pzh.nl

Zuidvleugelbureau:

tel.nr. 070-4418301; info@zuidvleugel.nl